

เงินมาก เงินน้อย*

พิมพ์ใน คำพูดและข้อเขียน ของ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ๒๕๑๑ หน้า ๒๐๖-๒๑๐

* เขียนให้อัสสัมชัญพานิชย์

“อันรูปรสกลิ่นเสียงเคียงสัมผัส
ซึ่งคฤหัสถ์หวงแหนไม่แก่นสาร
ครั้นระบับดับขันธสันดาน
ก็สาธารณเปื่อยเน่าเสียเปล่าตาย”

ผมกำลังหวนระลึกถึงกลอนบทนี้อยู่ในใจ ไม่นานว่าใครเป็นผู้แต่ง และอยู่ในบทหรือเรื่องใด แน่อยู่อย่างเดียวว่าเคยท่องจำอยู่ที่โรงเรียนอัสสัมชัญเมื่อเรียนภาษาไทยอยู่กับคุณครูเจริญ บุญมโหตรัม ก็พอดีได้รับจดหมายจากภราดาอามาโด ขอร้องให้ช่วยเขียนบทความให้นักเรียนรุ่นปัจจุบันของอัสสัมชัญพาดิชย์ จึงนำเอามาใช้เป็นต้นกระทุ้งของบทความนี้

กลอนข้างต้นนี้คงจะเป็นของสุนทรภู่ แต่จะเป็นของใครก็ตาม ผู้แต่งเตือนสติว่าอย่าโลภ เพราะเมื่อตายแล้วเราจะเอาวัตถุสมบัติติดตัวไปไม่ได้ ย่อมเน่าเปื่อยสูญเสียไปไม่อนิจจัง

“อย่าโลภ” สองคำนี้สำคัญยิ่งนัก เพราะโลภะเป็นบ่อเกิดแห่งความประพฤติผิดนานาประการ การหลีกเลี่ยงจากความโลภนั้นมีเหตุผลอย่างอื่นสนับสนุนนอกจากการปลงอนิจจัง เช่น

มนุษยธรรม ความยุติธรรม สันติสุข และการดำเนินไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองร่วมกันทั้งชุมชน

พวกเราที่ยากจนหรือไม่สู้จะร่ำรวยนัก ก็ใคร่จะแสวงหาทรัพย์สินสมบัติเพื่อครองชีพ เพื่อเลี้ยงครอบครัว สำหรับเผชิญกับชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต การแสวงหาเงินทองทรัพย์สินสมบัติอย่างนี้ไม่เรียกว่าโลภ ถ้าอยู่ในขอบเขตแห่งลัทธิมาฮาชีวะ แต่ถ้าเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะที่จะเพิ่มพูนรายได้ของตนโดยง่าย และเป็นผู้ที่มีรายได้สูงอยู่แล้วพยายามกอบโกยทั้งทางที่ชอบธรรมและไม่ชอบธรรม เพื่อให้รายได้ของตนสูงยิ่งขึ้น เรียกว่าโลภ และไม่ยุติธรรมต่อเพื่อนมนุษย์ เพราะทรัพย์สินในประเทศและในโลกขณะใดขณะหนึ่งมีจำนวนจำกัด ถ้าเราได้มามาก คนอื่นก็ต้องได้น้อยลง ยิ่งในกาลและเทศะที่อึดอัดขัดเคืองเครื่องอุปโภคบริโภคแล้ว จะยิ่งเห็นได้ง่ายขึ้น มิหนำซ้ำการมีทรัพย์สินเงินทองมากนั้น ก็ทำให้ใช้จ่ายสิ้นเปลืองมาก พอที่จะแบ่งเอามาลงทุนให้เกิดความสมบูรณ์พูนสุขทั่วหน้ากัน ก็เป็นการขัดขวางความเจริญของคนอื่นทั่วไป

ที่กล่าวข้างต้นนี้เป็นเรื่องของเอกชน เรื่องของมหาชนคือของประเทศชาตินั้นผิดกันบ้าง เพราะมองจากแง่ส่วนรวมของประเทศเงินตราหรือแม่ทองคำเป็นเครื่องมือการค้าและการแลกเปลี่ยนความสมบูรณ์พูนสุขอยู่ที่เครื่องอุปโภคบริโภค ฉะนั้นประเทศใดมีเงินใช้มาก แต่มีเครื่องอุปโภคบริโภคน้อย ข้าวของก็มีราคาแพงขึ้นทันที ถ้ามีเงินใช้น้อยเกินไปก็เกิดฝืดเคืองในการค้า ฉะนั้นเป็นการสำคัญยิ่งที่จะรักษาจำนวนเงินกับจำนวนของให้พอดีๆกัน อย่าให้เงินมากเกินไปก็เกิดฝืดเคืองในการค้าหนึ่ง ๆ นั้นก็ต้องเป็นหน้าที่ที่รัฐบาลจะมอบหมายให้กระทรวง

การคลังและธนาคารกลาง (หรือธนาคารชาติ หรือที่ในประเทศไทยเรียกว่าธนาคารแห่งประเทศไทย) เป็นผู้ดูแลสอดส่องอยู่ตลอดเวลา

สมมติว่าในเวลาที่เกิดมีเทวดานำเอาเงินมาให้ประชาชนชาวไทยใช้เพิ่มจำนวนธนบัตรขึ้นจากประมาณ ๗,๐๐๐ ล้านบาท เป็น ๘,๐๐๐ ล้านบาท ปัญหาที่จะถามอัสสัมชนิกผู้อ่านก็คือ เราควรจะเรียกว่าเทวดามาโปรดหรือไม่ คำตอบคงเป็นว่า เรียกว่ามาโปรดไม่ได้ เพราะไม่ทำให้เครื่องอุปโภคเพิ่มขึ้น ข้าวของที่ก่อนหน้านี้ราคา ๗ บาท อาจเพิ่มขึ้นเป็น ๘ บาท และคนส่วนรวมทั้งประเทศจะไม่เจริญขึ้นเลย (แม้ว่าบางคนจะดีขึ้น บางคนจะเลวลง) ฉะนั้นอย่าโลก

ที่นี้จะมาถึงทองคำ (หรือเงินของชาติอื่นที่แลกเปลี่ยนได้ง่าย) ผิดกับเงินบาทอยู่ที่เราเอาไปใช้นอกประเทศได้ ประเทศทุกประเทศมีการค้าขายกับต่างประเทศ ฉะนั้นการมีทองคำหรือเงินตราต่างประเทศมากขึ้น ปกติ ก็ย่อมดีขึ้น แต่ที่เขียนคำว่า ปกติ นี้ ก็เพราะมีข้อยกเว้น เพราะ (ก) ทองคำก็เอามาบริโภคอุปโภคมิได้ ถ้าไม่ใช่ซื้อสินค้ามาก็ไม่มีประโยชน์อะไรมากนัก และ (ข) ในบางกรณีถ้าชาติใดมีทองคำมากขึ้นรวดเร็ว ชาติอื่นก็ต้องขาดทองคำ และเมื่อเขาขาดทองคำ เขาก็ขาดหนทางที่จะซื้อของจากชาติเราหรือชาติอื่นได้ ยกตัวอย่างใน ๒-๓ ปีนี้ เยอรมันตะวันตก (และบางชาติอื่น) สะสมทองคำไว้ได้มาก เกิดวิปริตและความยากลำบากในสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรบริติช (และบางชาติอื่น) จนต้องร่วมมือแก้ไขกัน เช่นนี้เป็นต้น

สรุปความว่า อย่าโลก อย่างนี้กว่าเงินทองมากเท่าใดก็ยิ่งดีเท่านั้น ต้องให้พอดี ๆ จะพอดีเท่าใดนั้นเป็นเรื่องที่อัสสัมชนิก

นักเรียนจะต้องเรียนกันให้ลึกซึ้ง จึงจะวินิจฉัยได้ถ่องแท้และ
ถูกต้อง แต่ความรู้้อาจเรียนหันทันกันหมด ยกแต่ชั่วดีกระต่างๆ
ต้องอาศัยความสัตย์สุจริตเป็นแนวจึงจะครบสมบูรณ์